

דברי הזוה"ק רפ"ה: על הפסוק בהאזינו:

"כי שם השם אקרא הבו גודל לאלוקינו"

העונה אמן ויודע מה עונה נקרא 'מכבד את השם', ולהיפך נקרא בזה השם ח"ו

כי מכבדי אכבד. כי מכבדי לעלמא דא. אכבד בעלמא דאתי. וכוזי יקלו מאי וכוזי יקלו. דא הוא מאן דלא ידע ליחדא שמא קדישא ולקשרא קשרא דמהימנותא ולאמשכא ברכאן לאתר דאצטריך ולאוקיר שמא דמאריה וכל מאן דלא ידע לאוקיר שמא דמאריה טב ליה דלא אברי. א"ר יהודה וכוזי יקלו - [פירושו: מאן דלא ידע לאוקיר למאריה ולא אתכוון באמן, דתנינן גדול העונה אמן יותר מן המברך, והא אוקימנא קמיה דר"ש דאמן משיך ברכאן ממבועא למלכא וממלכא למטרוניתא, דא כנסת ישראל. ובאתוון גליפין דרבי אלעזר מאלף למ"ם וממ"ם לנו"ן. כיון דמטו ברכאן לנון מתמן נגדין ונפקין ברכאן לעלאי ותתאי ומתפשטי בכלא. וקלא נפיק אתשקיו משקיותא דברכאן, דאפיק פלניא עבדא דמלכא קדישא, עכ"ל הקדוש.

אמר רבי שמעון, שירתא מעלה מהכל מהי? כמו ששנינו בסוד המשנה, בדבור ובמעשה... ואחר כך לבון את הלב, ולקשר הכל בקשר אחד, מנין לנו? ממשנה, בהתחלה... כי שם ה' אקרא... אחר כך, הבו גדל לאלוקינו - ... אח"כ צדיק וישר הוא, וזהו קשר לכל.

משום כך צריך אדם לסדר שבח רבונו כמו זה... להמשיך ברכות... וזהו האדם שמכבד שם רבונו ליחד את השם הקדוש, ועל זה כתוב [שמואל א ב] כי מכבדי אכבד. כי מכבדי - לעולם הזה. אכבד - לעולם הבא.

וכזי יקלו. מה זה וכזי יקלו? זהו מי שלא יודע ליחד את השם הקדוש, ולקשר קשר האמונה, ולהמשיך ברכות למקום שצריך ולכבד שם רבונו. וכל מי שלא יודע לכבד את שם רבונו, טוב לו שלא נברא.

אמר רבי יהודה, וכזי יקלו, מי שלא יודע לכבד את רבונו ולא מתכוון באמן, ששנינו, גדול העונה אמן יותר מן המברך. והרי בארנו לפני רבי שמעון, שאמן מושך ברכות ממבוע המלך, ומהמלך למלכה זו כנסת ישראל.

ובספר "אותיות חקוקות של רבי אלעזר" מאל"ף למ"ם, וממ"ם לנו"ן. כיון שמגיעות הברכות לנו"ן, משם שופעות ויוצאות ברכות לעליונים ולתחתונים ומתפשטות בכל. וקול יוצא: השקו מהשקאת הברכות שהוציא פלוני עבד המלך הקדוש.

אמר רבי שמעון, שירתא מעליא מכלא מאי היא... במלין ובעובדא... ולכתר לכוונא בלבא, ולקשרא כלא בחד קשרא. מנלן ממשנה, בקדמיתא... כי שם יי' אקרא... לבתר, הבו גדל לאלוקינו... לבתר נחית בדרגוי מעילא לתתא, דכתיב צדיק וישר. לבתר קשיר קשרא דמהימנותא ואמר 'הוא' ודא הוא קשרא לכלא.

כגין כך, בעי בר נש לסדרא שבחא דמאריה כהאי גוונא... לאמשכא מעילא לתתא, מההוא שקיו דנחלא, לכל דרגא ודרגא, עד דרגא בתרא, לאמשכא ברכאן לכלא, מלעילא לתתא. לבתר בעי לקשרא קשרא בכלא, קשרא דמהימנותא. ודא הוא בר נש דאוקיר לשמא דמאריה, ליחדא שמא קדישא. ועל דא כתיב: "כי מכבדי אכבד" כי מכבדי לעלמא דא, אכבד בעלמא דאתי.

וכוזי יקלו, מאי וכוזי יקלו? דא הוא מאן דלא ידע ליחדא שמא קדישא, ולקשרא קשרא דמהימנותא, ולאמשכא ברכאן לאתר דאצטריך, ולאוקיר שמא דמאריה. וכל מאן דלא ידע לאוקיר שמא דמאריה, טב ליה דלא אברי.

אמר רבי יהודה, וכוזי יקלו, מאן דלא ידע לאוקיר למאריה, ולא אתכוון באמן, דתנינן גדול העונה אמן יותר מן המברך. והא אוקימנא קמיה דרבי שמעון, דאמן, משיך ברכאן ממבועא למלכא, וממלכא למטרוניתא - דא כנסת ישראל.

ובאתוון גליפין דרבי אלעזר, מאל"ף למ"ם, וממ"ם לנו"ן. כיון דמטו ברכאן לנון, מתמן נגדין ונפקין ברכאן לעלאי ותתאי, ומתפשטי בכלא. וקלא נפיק אתשקיו משקיותא דברכאן, דאפיק פלניא עבדא דמלכא קדישא.

גם החזן וגם הקהל, וכן בבית - כולנו ממתינים זה לזה ומקדישים 2 שניות בין ברכה לברכה - לעניית אמן כהלכה!

איך נזהר משלושת אופני 'אמן יתומה' ?

לענות אמן אף כשאנו יודע על מה עונה כשאנו יוצא בברכה זו - כבר הביא הכה"ח שהחיד"א וחסד לאלפים כתבו שלמעשה אין להקל בזה משום חומרת איסור עניית אמן יתומה].

אין עונין אמן יתומה, כלומר עניה זו היא אסורה בהחלט, אין עליה שכר אלא רק עונש רח"ל, וכמש"א שם בברכות מ"ז. 'כל העונה אמן יתומה יהיו בניו יתומים' רח"ל, ולא עוד אלא שאפילו בספק אמן יתומה אין לענות, ומוטב שלא לענות אמן כלל במקרה כזה מאשר להיכנס לחשש עוון החמור הזה רח"ל [קכ"ד, ח' באה"ל ויש מחמירין, וכה"ח כנ"ל אות ז' בשם החיד"א וחסד לאלפים].

יא. נמצינו למדים שישנם ג' אופנים של אמן יתומה:

האחד - לאחר שעבר תכ"ד מסיום הב' רכה.

השני - לאחר שהתחיל הש"ץ את הברכה הבאה.

השלישי - כשאנו יודע על מה הוא עונה.

יב. וכאשר אמרו חכמים בש"ס ברכות מ"ז. שהעונה אמן יתומה ח"ו יהיו בניו יתומים - אזי בודאי שמידה טובה מרובה פי חמש מאות, והנזהר מאמן יתומה, על כל זהירות וזהירות שכרו מרובה לו ולזרעו להאריך ימים ושנים בטוב ובנעימים.

ז. מהו האופן השני של אמן יתומה ?

התחלת עניית אמן לאחר שהתחיל ש"ץ את הברכה הבאה !

מעט שהתחיל הש"ץ את הברכה הבאה, הסתיים זמן עניית האמן על הברכה הקודמת, והעונה אז אמן נחשבת ענייתו ל'אמן יתומה' [כי אין לה כבר קשר לבר' כה הקודמת]. לכן על הש"ץ להמתין בין ברכה לברכה לצורך עניית הקהל 'אמן' על ברכותיו ועליו להמתין עד שיכלה 'אמן' עכ"פ מפי רוב העונים [קכ"ד, מ"ב ס"ק ל"ז וע"ש עוד], ש"ץ שלא ממתין כראוי - עונש ביטול האמן על ראשו [אמנם גם בזה על הציבור להאזין ולכוון לברכות הש"ץ].

ח. אם התחיל לענות בזמן, ותוך כדי עניית האמן על ידו, התחיל הש"ץ את הברכה הבאה, ימשיך את ענייתו בנחת ובכוונה ולא ימהר לסיים את ענייתו.

ט. מהו האופן השלישי של אמן יתומה ?

עניית אמן כשאנו יודע על מה הוא עונה !

דעת הרמ"א שבכלל איסור אמן יתומה נאמר גם שאסור לענות אמן כאשר אינו יודע על מה הוא עונה ולמה הוא מצטרף בענייתו, אמנם אף שלא שמע את החזן מברך, אם יודע על מה הוא עונה - רשאי לענות אמן. [ואף שלדעת השו"ע מותר

גם החזן וגם הקהל, גם במוסדות הלימודים וגם בבית, גם בישיבה וגם בכולל - כולנו ממתנינים זה לזה ומקדישים 2 שניות בין ברכה לברכה - לעניית אמן כהלכה!

לקבלת חומר ולשאלות ניתן לפנות למכון עניית אמן כהלכה:
aamen0548410100@gmail.com

נא צלם ופרסם גם אתה
בין מכריך וידיך

איך נזהר משלושת אופני 'אמן יתומה' ?

היא נאמרת בסמיכות לברכה, דהיינו מיד לאחר סיום כל התיבה האחרונה של הברכה, אבל גם לא רחוק מסיומה, שרק אז יש לה חיבור לברכה.

ד. מותר לענות 'תוך כדי דיבור' לסיום הברכה [בתוך שיעור זה נחשב תמיד ל"אותו הזמן"] ולכן תכ"ד נחשב עדיין לזמן סיום הברכה, והוא הזמן הראוי לעניית האמן.

שיעור "תוך כדי דיבור" הינו כ-2 שניות, לכן תוך זמן זה מסיום הברכה - הוא הזמן הראוי להתחלת עניית האמן.

[התחלת עניית האמן לאחר שעברו כ-2 שניות מסיום הברכה כתב המ"ב בסימן קכ"ד ס"ק ל"ד שהיא נחשבת ל'אמן יתומה' לפי שאין לה חיבור לברכה].

ה. יצוין כי התחלת עניית האמן בזמן - בכוחה להאריך את הברכה, לעניין שיוכלו אחרים להצטרף לענייתו, דהיינו שמותר לענות בתוך כדי דיבור לענייה שהתחילה תוך כדי דיבור לברכה, אפילו שלמעשה מתחיל לענות לאחר שעבר כבר תכ"ד מסיום הברכה, והטעם הוא לפי שעניית האמן היא חלק מן הברכה ממש וכנ"ל, ולא הסתיימה הברכה לפני שהסתיימה עניית האמן שנאמרה כהלכה, וכמבואר בגמרא הנ"ל [קכ"ד, במ"ב ס"ק ל"ד ובאה"ל 'מיד'].

ו. הדבר מצוי ביותר, ששומע ציבור עונים אמן, ורוצה להצטרף לענייתם ולהתחיל לענות גם כשעבר תכ"ד מהברכה, שיכול להצטרף ולענות עמהם בנחת ובכוונה אם יודע על מה הוא עונה.

א. אחת הזכויות היותר גדולות ונוראות שאנחנו זוכים בה שלוש פעמים ביום מידי יום ביומו בתפילות שחרית מנחה וערבית, ובשבת ר"ח ומועדים אף בתפילת המוספין, היא להמליך את הקב"ה בעניית 'אמן כהלכה' שהפליגו בש"ס ובזוה"ק בשגב ונוראות עניינה ופעולותיה לטובה בזה ובבא, והאמת שגם בבית, בעבודה, ואפילו במוסדות הלימודים, בישיבה ובכולל זה נוגע למעשה ממש.

ב. בגלל חשיבות העניין כ"כ בעיני חז"ל הקדושים, שנהירין להו שבילי דרקינא כשבילי דארעא, גילו לנו הם את ה'סדרים הנכונים' איך לענות אמן והחמירו נוראות בשכרה העצום והנורא כאשר היא נאמרת כהלכה וכחלק מזה עלינו להיזהר מאד מ'אמן יתומה' - שגם בזה כשלא עונה כראוי נחשב כמזלזל בדברי השבח או הבקשות שאמר המברך.

ישנם שלושה סוגי עניית אמן המוגדרים לפי חז"ל כאמן יתומה

ג. מהו האופן הראשון של 'אמן יתומה' ? "עניית אמן לאחר שעבר זמן רב מדאי מהברכה" !

עניית האמן צריכה להיות מחוברת לברכה עצמה לפי שהיא חלק מהברכה ממש, דהיינו שכשיש מי שעונה אמן כהלכה - נחשבת עניית האמן כחלק מן הברכה ממש, ולא מסתיימת הברכה עד לאחר סיום עניית האמן - גמרא ברכות מ"ז. ורד"ה 'עד שיכלה' שם, וסימן קס"ז ס"ב, בדרכ"מ ורמ"א, ובבהגר"א שם]. מכיון שכן יש מקום לעניית האמן רק כאשר

גם החזן וגם הקהל, גם במוסדות הלימודים וגם בבית, גם בישיבה וגם בכולל - כולנו ממתינים זה לזה ומקדישים 2 שניות בין ברכה לברכה - לעניית אמן כהלכה!

לקבלת חומר ולשאלות ניתן לפנות למכון עניית אמן כהלכה:
aamen0548410100@gmail.com

נא צלם ופרסם גם אתה
בין מכריך וידיך

הידעת ?

זמן עניית אמן
בתוך כ-2 שניות
מסיום הברכה
בלבד !

יש לענות אמן מיד עם סיום הברכה,
בתוך כדי דיבור מסיום הברכה.

מקורות: קכ"ד, ח' ובמ"ב ס"ק ל"ד.

כל עוד והציבור עונים אמן,
ניתן להצטרף ולענות עמהם אמן.

מקורות: שו"ע קכ"ד, י"א. וע"ע בבאה"ל ד"ה וקודם, ובד"ה מיד בסעיף ה'.

זכור !

עניית אמן לאחר כדי דיבור
= אמן יתומה

גם ההזן וגם הקהל, וכן בבית - כולנו מקדישים 2 שניות בין ברכה לברכה - לעניית אמן כהלכה !

לקבלת חומר ולשאלות ניתן לפנות למכון עניית אמן כהלכה:

פקס: 077-444-7946

שיים לב
אמן
יתומה !

- ❖ לא יתחיל לענות אמן -
לאחר שהש"ץ התחיל את הברכה הבאה.
- ❖ הש"ץ לא יתחיל את הברכה הבאה,
לפני שהקהל יסיים לענות אמן !

מקורות: מ"ב קכ"ד ס"ק ל"ז

זכור !

התחלת עניית אמן,
לאחר שהש"ץ התחיל את הברכה הבאה
= **אמן יתומה.**

גם החזן וגם הקהל, וכן בבית - כולנו מקדישים 2 שניות בין ברכה לברכה - לעניית אמן כהלכה !

לקבלת חומר ולשאלות ניתן לפנות למכון עניית אמן כהלכה:

פקס: 077-444-7946

אמן יתומה מהו ?

איך לענות אמן על 'ברכה' או 'בקשה'
שאינו יודע על מה הוא עונה,
לפי שעניית אמן כזו
נחשבת לזלזול רה"ל !

מקורות: שו"ע קכד, ה' בדברי הרמ"א, ובמ"ב ס"ק ל"ג ובבאה"ל 'ויש מהמיריץ'

זכור !
עניית אמן פירושה הצטרפות לדברי המברך,
וע"כ כשאינו יודע על מה עונה
= אמן יתומה.

גם החזן וגם הקהל, וכן בבית - כולנו מקדישים 2 שניות בין ברכה לברכה - לעניית אמן כהלכה !

לקבלת חומר ולשאלות ניתן לפנות למכון עניית אמן כהלכה:

פקס: 077-444-7946

סליחה ! יש כזה דבר 'ברכו' יתום ?

- ❖ זמן התחלת 'ברוך השם המבורך' על 'ברכו', הוא בתוך כ-2 שניות בלבד מסיום ש"ץ תיבת 'המבורך' !
- ❖ אולם כל זמן שהציבור עונים, ניתן להצטרף ולהתחיל לענות עמהם.

מקורות: שו"ע קכ"ד, י"א. וע"ע בבאה"ל ד"ה וקודם בסופו 'גם קדיש קדושה וברכו'.
וע"ע בסעיף ה' במ"ב ס"ק ל"ד ובאה"ל ד"ה מיד.
וע"ע במג"א ס"ק י"ה. באה"ט נ"ה, ט"ז. הו"ד במ"ב נ"ז, ט'. ובמ"ב קכ"ה, ב' - מבואר
דפשיט"ל שדינים אלו שוים המה בכל העניות כולם.

זכור !

עניית 'ברכו' לאהר 'כדי דיבור' אסורה !
ונקראת 'ברכו יתום' !

גם החזן וגם הקהל, וכן בבית - כולנו מקדישים 2 שניות בין ברכה לברכה - לעניית אמן כהלכה !

לקבלת חומר ולשאלות ניתן לפנות למכון עניית אמן כהלכה:

פקס: 077-444-7946

מה זה 'קדושה' יתומה ?

❖ זמן התחלת 'קדוש' 'ברוך' ו'ימלוך' שבקדושה הוא בתוך כ-2 שניות בלבד מסיום ש"ץ את דבריו ['זה אל זה ואמר' 'ברוך יאמרו' 'משבחים ואומרים' 'כתוב לאמר']!

❖ אולם כל זמן שהציבור עונים, ניתן להצטרף ולהתחיל לענות עמהם.

מקורות: מ"ב ג"ז, סק"ט וכן בקדושה, באה"ט ג"ה, ס"ק ט"ז. וכ"ה בבאה"ל ד"ה וקודם, בסוה"ד: גמ קדיש קדושה וברכו' וע"ע במ"ב ס"ק ל"ד, ובבאה"ל ד"ה מיד.
וע"ע: מג"א קכ"ד, ס"ק י"ח. ובמ"ב קכ"ה, סק"ב: וכן בכל דבר שעונים אחרי מברך או ש"ץ, ומבואר כאן ובבאה"ט הנ"ל ובעוד מקומות, דפשיט"ל לגדולי הפוסקים, שדינים אלו שוים המה בכל העניות כולם.

זכור !
עניית 'קדוש' 'ברוך' ו'ימלוך'
לאחר 'כדי דיבור' אסורה !
ונקראת 'קדושה יתומה' !

גם החזן וגם הקהל, וכן בבית - כולנו מקדישים 2 שניות בין ברכה לברכה - לעניית אמן כהלכה !

לקבלת חומר ולשאלות ניתן לפנות למכון עניית אמן כהלכה:

פקס: 077-444-7946